

مجلس شورای اسلامی
جمهوری اسلامی ایران
تاسیس ۱۳۵۷

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال اول ۱۴۰۰-۱۳۹۹

پایه پنجم ۵ ساله، هفتم ۷ ساله

مهر مدرسه

کد امتحان:	۲۹۹۱/۰۹
تاریخ آزمون:	۱۳۹۹/۱۰/۱۷
عنوان:	فقه استدلالی ۳
کتاب:	دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی
محدوده:	جلد اول: حج (ص ۳۰۱-۳۳۹) و جلد دوم: بیع (ص ۵۳-۱۲)
حذفیات:	جلد اول: محرمات احرام از کتاب حج (ص ۲۰۱-۲۸۴)

ساعت برگزاری: ۹ صبح / نمره: ۱۷ / مدت باطلی: ۹۰ دقیقه

شناسه یا نام مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حرف
شناسه یا نام مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حرف

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد طلایی: ..... مدرسه علمی: ..... شهرستان: ..... استان: .....

۰/۵

۱- حدوداً تا چه فاصله‌ای از مسجد الحرام حج «قران» و «افراد» بر اشخاص واجب است؟ ج ۱ ص ۲۴۹

- الف. ۱۰۰ کیلومتر
- ب. ۱۲۰ کیلومتر
- ج. ۷۰ کیلومتر
- د. ۹۰ کیلومتر

۰/۵

۲- کدام گزینه شرط در صحت سعی صفا و مروه می‌باشد؟ ج ۱ ص ۲۶۳

- الف. نیت، طهارت از حدث و خبث، ستر عورت
- ب. نیت، طهارت از حدث، ستر عورت
- ج. نیت، طهارت از خبث، ستر عورت
- د. نیت

۰/۵

۳- بنا بر نظر مصنف با توجه به آیه شریفه: «فکلوا منها و...» (حج ۳۶) گزینه صحیح در مورد خوردن حاجی از قربانی حج کدام است؟ چرا؟ ج ۱ ص ۲۷۶

- الف. عدم وجوب - چون برخی از حجاج تمکن و دسترسی به قربانی ندارند.
- ب. عدم وجوب - امر به خوردن در مورد توهم خطر وارد شده است.
- ج. وجوب - هیئت امر بر وجوب دلالت می‌کند.
- د. وجوب - امر عقلاً بر وجوب دلالت می‌کند.

۰/۵

۴- به نظر مصنف فایده قرار دادن شرط صحیح در ضمن عقد چیست؟ ج ۲ ص ۲۷ الی ۲۹

- الف. وجوب تکلیفی فقط در نکاح و جواز فسخ در همه معاملات
- ب. وجوب تکلیفی و جواز فسخ در همه معاملات
- ج. فقط جواز فسخ هنگام تخلف شرط
- د. فقط وجوب وفاء تکلیفی

۵- دلیل مسأله: «و الحج مع المزاحمة بواجب أهم يقع مصداقاً لحج الاسلام و إن كان الفاعل أئماً» و مسأله «بخلاف اختلال غیره من الشرائط» را بنویسید. ج ۱ ص ۲۴۵ و ۲۴۱

دلیل مسأله اول: چون بر اساس نظریه ترتب مسأله از باب تزاحم می‌شود که امر به مهم، مشروط به ترک اهم می‌باشد؛ لذا با عدم اشتغال به اهم، مهم صحیح واقع می‌شود هر چند شخص به واسطه ترک اهم گناه کرده است. (۱ نمره)

دلیل مسأله دوم: چون سایر شرایط در موضوع حجة الاسلام أخذ شده است و لازمه آن این است که در صورت تخلف آن شرایط حجة الاسلام محقق نشده باشد. (۱ نمره)

۲

۶- هشت مورد از مواظبت احرام را نام ببرید. ج ۱ ص ۲۵۰

جواب: مسجد شجره، وادی عقیق، جحفه، یلملم، قرن المنازل، منزل شخصی، جعرانه، محاذاة مسجد شجره، أدنی الحل. (ذکر هشت مورد کافی است.)

۷- با توجه به روایت: «رجل افاض من عرفات قبل غروب الشمس، قال: إن كان جاهلاً فلا شیء علیه و إن كان متعمداً فعليه بدنة» به سوالات ذیل پاسخ دهید: ج ۱ ص ۲۶۹ و ۲۶۸

۲

الف. چگونه می‌توان وجوب وقوف در عرفات از ظهر تا غروب را استفاده نمود؟

ب. چگونه می‌توان رکن بودن مسمای وقوف را استفاده نمود؟

ج. اشکالی که به استفاده رکن بودن مسمای وقوف از این روایت وجود دارد چیست؟

جواب: الف. اگر وقوف واجب نبود در صورت ترک آن بدنه بر شخص واجب نمی‌شد. (۵/۰ نمره)
ب. اگر مسمای وقوف رکن نبود باید به واسطه افاضه قبل از غروب حج باطل می‌شد. (۵/۰ نمره)
ج. اشکال این است که از این روایت تنها می‌توان استفاده نمود که مجموع زمان از ظهر تا غروب رکن نیست ولی نمی‌توان استفاده نمود که مسمای وقوف رکن است؛ زیرا سؤال از این است که شخص به فاصله کوتاهی قبل از غروب افاضه نموده نه اینکه ساعاتی قبل افاضه نموده باشد. (۱ نمره)

۸- با توجه به روایات: «ینبغی للصرورة أن یحلق» و «إذا أحرمت ... فقد وجب علیک الحلق... و إن أنت لم تفعل فمخیر لک التقصیر...» به
سؤالات ذیل پاسخ دهید: ج ۱ ص ۲۷۸ و ۲۷۹

الف. مراد از صرورة چیست؟
ب. چه تنافی ظاهری بین این دو روایت وجود دارد؟
ج. دو پاسخ برای رفع تنافی ظاهری دو روایت را بنویسید.

جواب: الف. صرورة کسی است که برای اولین مرتبه به حج مشرف شده است. (۵/۰ نمره)
ب. تنافی ظاهری از این جهت است که ظاهر روایت اول بیانگر آن است که بر شخص صرورة حلق واجب است ولی ظاهر روایت دوم این است که صرورة نیز مخیر است بین حلق و تقصیر. (۵/۰ نمره)

ج. پاسخ ۱: مقصود از روایت دوم، به قرینه روایت اول، غیر صرورة است. (۵/۰ نمره) پاسخ ۲: روایت دوم خطاب شخصی بوده است به این جهت که امام علیه السلام می‌دانسته راوی غیر صرورة است. (۵/۰ نمره)

۹- بهترین تعریف بیع از نظر مصنف چیست؟ اشکالی که به این تعریف شده را همراه جواب آن بنویسید. ج ۲ ص ۱۰ و ۹
جواب: تملیک عین بعوض. اشکال شده است که این تعریف شامل شراء و اجاره کردن نیز می‌شود؛ زیرا مشتری به واسطه قبولی که می‌کند مالش را در مقابل عوض تملیک می‌کند و مستاجر عین نیز اجرت را در مقابل عوض تملیک می‌کند. پاسخ اشکال این است که آنچه در مورد شراء و استیجار گفته شده مدلول تضمینی آنهاست و الا شراء و استیجار بامباشرة و المطابقة بر تملك در مقابل عوض دلالت می‌کنند.

۱۰- به نظر مصنف هر یک از روایات: «سألت ابا عبد الله (عليه السلام) عن رجل اشترى جارية، لمن الخيار، جاریة، لمن الخيار؟... فقال: الخيار لمن اشترى...» و «المتبايعان بالخيار ثلاثة أيام في الحيوان...» و «صاحب الحيوان بالخيار ثلاثة أيام...» خيار حيوان را برای چه کسی اثبات می‌کنند؟ دلیل روایت دوم و سوم را نیز بیان کنید. ج ۲ ص ۲۵ و ۲۶

جواب: روایت اول: مشتری (۵/۰ نمره). روایت دوم: بایع و مشتری در صورتی که ثمن و مثن هر دو حیوان باشند؛ زیرا به دلیل روایت اول که تصریح دارد خيار مخصوص مشتری حیوان است در صورتی که فقط مبیع حیوان باشد نمیتوان وجود خيار برای بایع را پذیرفت. (۷۵/۰ نمره) روایت سوم: هر یک از طرفین معامله که حیوان تحویل گرفته باشد؛ به دلیل اطلاق عنوان «صاحب الحيوان». (۷۵/۰ نمره)

۱۱- با توجه به روایت: «إن جاء فيما بينه وبين ثلاثة أيام، و الا فلا بيع له» چه اشکالی به مختار مشهور در مورد خيار تأخیر شده است؟ این اشکال چگونه پاسخ داده می‌شود؟ ج ۲ ص ۳۳ و ۳۲

جواب: اشکال این است که مشهور قائلند در صورت تأخیر مشتری در آوردن ثمن بعد از سه روز بایع حق دارد بیع را فسخ نماید یا بیشتر صبر کند در حالی که تعبیر «فلا بيع له» بیانگر آن است که در صورت تأخیر مشتری، بیع از اساس یا بعد از سه روز باطل می‌شود نه اینکه بایع خيار داشته باشد.
پاسخ اشکال: مقصود این روایت تسهیل مسأله بر بایع است و این مسأله با نفی لزوم از ناحیه بایع حاصل می‌شود و اگر بایع بخواهد تبرعاً بیشتر از سه روز صبر کند قطعاً باید بنواند.

۱۲- در باب بیع سلف مستند هر یک از احکام ذیل را بنویسید: ج ۲ ص ۴۶
الف. عدم صحة بیع السلف إذا كان العوضان من الذهب و الفضة مع اتحاد الجنس.

جواب: اولاً محذور را پیش می‌آید؛ ثانیاً: معامله تبدیل به صرف می‌شود که در آن تقابض در مجلس شرط است.
ب. عدم الصحة إذا كان العوضان من الذهب و الفضة مع اختلاف الجنس.
جواب: معامله تبدیل به صرف می‌شود که در آن تقابض در مجلس شرط است.